СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 24. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 31 січня 1933.

VOL. XLI. No. 24. Jersey City, N. J., Tuesday, January 31, 1933. THREE CENTS.

ТИСЯЧІ ЗАПРОТЕСТУВАЛИ ПРОТИ ЛЯЦЬКОГО ТЕРОРУ

СКЛОНИЛИ ГОЛОВУ ПЕРЕД ГЕРОЙСЬКОЮ ПОСТАВОЮ ДАНИЛИШИНА І БІЛАСА, ЩО ЗАГИНУЛИ НА ПОЛЬСЬКІЙ ШИБЕНИЦІ ЗА ВІРНУ СЛУЖБУ СВОМУ НАРОДОВИ.

Рішено вислати делеґацію до Вашинґтону з домаганням до американського уряду поробити заходи в цілі припинення польського терору на Західній Україні.

НЮ ЙОРК. — Понад 3 години прислухувалися тисячі американських Українців з Ню Йорку й околиць з найбільшим напруженням серед надзвичайної тиші й поваги, тій траґедії, яка скоїлася на польській шибениці у Львові, коли на ній повисли тіла Данилишина і Біласа, двох молодих українських героїв-революціонерів.

Протестаційне протипольське віче, яке відбулося в неділю, дня 29 січня б. р., в Ню Йорку, у великій галі „Купер Юніон", було виявом протесту стотисячної маси американських Українців, які замешкують місто Ню Йорк і околицю, бо присутна публика уявляла собою тільки провідну частину тої іміґрації. Бо тільки вона могла вміститися в тій галі, де було місце тільки для кількох тисяч людей.

Віче влаштовано заходом Протестаційного Комітету, зложеного з відпоручників 50 національних товариств Ню Йорку й околиці. У тім вічу взяли теж офіціяльну участь литовські народні орґанізації, литовські ветерани і представник римо-католицького литовського духовенства.

Конґресмен Гемилтон Фиш мол., член конґресового комітету для справ заграничних, котрий мав говорити на вічу, надіслав довшу телеґраму, в якій подав, що праця в конґресі не дає йому можности прибути. Він просить віче приняти до відома, що є добре обзнакомлений з цілю цього віча й тому готов піти на услуги Комітетови, що влаштовує це віче, й вимагатиме як член конґресового комітету для заграничних справ від американського уряду, щоб Америка натиснула, щоб Польща виконувала ті зобовязання, які відносяться до охорони національних меншин.

Віче відкрито в годині 2.30 відспіванням американського гимну. Гром. Дмитро Галичин привитав зібраних як голова Протестаційного Комітету від імени тогож комітету та представив редактора Омеляна Ревюка як предсідника віча.

Гром. Ревюк переводив віче в анґлійській мові. На самім початку подав він до відома факти, які стали безпосередньою причиною до скликання цього протестаційного віча. Згадав за напад на почту в Городку Ягайлонськім і за повішення Данилишина і Біласа в такий спосіб, як це передали американські кореспонденти з „Ди Ню Йорк Таймс" і з „Шікаґо Трибюн". Гром. Галичин, говорячи по українськи, передав ті почування, які потрясають серця 40 міліонів Українців по цілім світі, коли вони вдумуються в ту Голгофту, яку переживає наш нарід під ляцьким окупантом.

Адвокат М. Пізнак переповів (по анґлійськи) історію поневолення українських земель під Польщею, згадуючи за рішення Ради Амбасадорів та про те, як Польща ломить міжнародні договори.

Бувший суддя Оберваґер радив менше думати про Лігу Націй, а більше дбати про те, щоб орґанізуватися до нової боротьби. І більше покладатися на Америку, яка, вихована на засадах Лінколна, не стерпить невільництва в Польщі. Тому радить негайно вислати делеґацію до Вашинґтону і скористати з того, що конґресмен Фиш згодився порушити в уряді справу польського терору.

Містер Ґіліґен, член „Кавнсил фор Френдлі Рілейшенс емонґ Майнорітіс" радив не занедбувати пропаґанди вирішування міжнародних конфліктів мирною дорогою. Він певний, що навіть тою дорогою український нарід дібється своєї незалежности. Д-р Л. Мишуга представив на прикладах з американської політичної літератури, що наша боротьба з окупантами, геройські подвиги наших українських армій та геройська постава рідного краю під займанщинами здобувають собі чимраз більше зрозуміння. І є вже більше таких письменників як Герберт А. Ґібонс, котрі виразно заповідають, що Польща не може ніяк вдержатися, котрі клонять голову перед посвятою українських героїв і заповідають, що нарід, який має таких героїв, мусить добитися своєї державности.

Від імени литовського католицького духовенства говорив о. Дж. Балкунас, передаючи сердечний привіт від литовського народу. Він згадав за польський терор і польські засуди смерти на Виленщині й заявив, що коли буде одна держава від „моря до моря", то це буде українсько-литовсько-білоруська держава, а не польська.

Репрезентанти „намолодшої американської України", 15-літня Марійка Куса і трохи старший студент Гиса, витиснули дійсні сльози з очей старої іміґрації, коли вони заявляли, що займуть їх місце у боротьбі за визволення України.

Адв. Пізнак відчитав резолюції, які принято серед гураґану оплесків. А предсідник заапелював до дальшої праці, обєднання і жертв і закрив віче, даючи знак до відспівання національного гимну.

UKRAINIANS PROTEST POLAND'S 'ATROCITIES'

50 GROUPS HERE SEND APPEAL TO LEAGUE FOR PROTECTION OF MINORITY UNDER TREATIES.

Members of more than fifty Ukrainian organizations of the metropolitan area adopted resolutions at a mass meeting in Cooper Union yesterday afternoon protesting against "pacification of western Ukraine" by Poland. The resolutions, addressed to the state department and the League of Nations, call on each "to use its good offices and influence to prevail on Poland to carry out her international obligations under the Versailles treaty and other pacts."

More then 2,000 persons attended the meeting. The speakers emphasized that Poland was endangering international relations in her attempts to "Polonize more than 6,500,000 Ukrainians in Western Ukraine and destroy their national identity." The executive committee of the United Ukrainian Organizations of Greater New York, under whose auspices the meeting was held, was empowered to send a delegation to Washington to present to President Hoover and officials of the State Department "the case against Polish atrocities in Western Ukraine."

Representative Hamilton Fish of New York, in a telegram read at the meeting, said:

"I will be glad to cooperate in every way in protecting the rights of these minorities and securing fair and impartial treatment by the Polish Government.

"I am in accord with the position of your organization that the time has come to present the facts regarding the injustices and persecution of these minority groups to world public opinion, and demand that the United States join with other nations of the world in requesting that the purposes of the minority treaty be strictly adhered to by Poland and all other countries where like conditions exist."

(The New York Times,

January 30, 1933).

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК СОЮЗОВЦЯ.

Громадянин Іван Ракочій, член 320 відділу У. Н. Союза в Балтімор, Мд., власник підприємства для чищення вікон, упав при чищенню „Амерікен Білдінґ" з 5 поверха, але щасливо задержався на віконнім дашку, де висів кільканацять мінут, заки прийшла поміч, яка виратувала гром. Ракочія в хвилі, коли його вже опускали останні сили.

Позатим мав тільки легке зранення.

Гром. Ракочій відвідував недавно Рідний Край, де його арештувала була польська поліція за те, що фотографував наших селян і народні інституції. Випустили його, як переконалися, що він є американським горожанином.

ЖІНОЦТВО З ЗАЛЬЦБУРҐА ОБРАЖЕНЕ.

Від кількох тижнів іде в одному віденському кабареті ревія з таким заголовком: „Цілуйте австрійські жінки". Не всі згідні з тим, що такий заголовок приличний і дотепний. Але аж тепер усі звернули на нього увагу, коли жіноцтво з Зальцбурґа зорґанізувало масовий протест до віденської поліції з домаганням, щоби ревію стягнути, бо її назва ображує честь усіх жінок Австрії. Покищо поліція не рішила нічого, але віденська преса повна дотепів на цю тему. Одні пропонують змінити заголовок на „Не цілуйте австрійських жінок", інші на „Цілуйте австрійські жінки, але не з Зальцбурґа".

1,500 КОСТЕЛІВ.

Один німецький католицький орґан стверджує, що в Польщі від 1918 р. вибудували 1,500 костелів. Відомо, що сотні костелів повстають в осередках, де скільксть Поляків мінімальна і де будова окремого костела є звичайним люксусом або примхою.

ЦІКАВЕ АТМОСФЕРИЧНЕ ЯВИЩЕ.

Мешканці оселі Ледук, 20 миль на полудне від Едмонтону, були оноді вечером свідками цікавого явища. На небозводі показався їм Едмонтон зі світлами й ріжними будинками, як парлямент, готель Мекдоналд і інші. Місто видавалося положене на невеличку віддаль.

СУДДЯ ВВАЖАЄ ПЛЯМУ НА ІМЕНИ ЗА ДОСТАТОЧНУ КАРУ.

Пляму на імени для російського православного священика, Карпа Боднарчука, вважає суддя Тайтлер у Торонто за достаточну кару. Боднарчук був обвинувачений враз з власником таксівки, Карлом Еймслієм, за змову в цілі обману. Лава присяглих признала обох винними, але додала просьбу за помилування для Боднарчука. Суддя, виголошуючи засуд, сказав до Боднарчука: „Добрі люди сходили на манівці давніше і будуть ще сходити. Я вірю, що ти дався в це запутати, але ти думав більше про винагородження в долярах, ніж про те, що ти робив. Ти віддав гроші, які дістав, і шкода, зроблена твому імени та репутації, буде карою сама про себе". Суддя освободив Боднарчука, завісивши присуд. Еймслі дістав чотири місяці. Обвинувачення проти них було, що вони висилали за грошеву оплату чужинців до Порт Колборн до роботи, якої там не було.

ГОРІВОЧКУ ЛЮДИ ДУЖЕ ШАНУЮТЬ.

Манітобська комісія, яка завідує горячими напитками, у своїм звіті заявила, що при доставі тратить тільки по одній фляшці алькогольних напитків на 9,350 фляшок. Виходить, що люди при перевозі ліпше піклуються горівочкою, ніж навіть рідною дитиною...

КОНКУРС КАНАРКІВ.

Союз продавців канарків у Берліні уладив у ріжних льокалях конкурси співу тих жовтих пташків. Особливістю одного з тих конкурсів була клітка з канарками, в якій містився також... кіт. Добре витресований кіт поводився чемно і приязно у відношенню до канарків та не виявляв охоти зїсти малих співаків.

АРЕШТУВАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ЗЛОДІЯ.

В Ґалаці (Румунія) арештувала поліція Аренберґа в тій хвилі, як він хотів украсти одному панови в бюрі Національного Банку портмонетку з більшою сумою. Аренберґ є відомий інтернаціональний злодій. Він був уже засуджений за ріжні злодійства у Німеччині, Франції, Польщі й Чехословаччині.

В ПОЛЬЩІ ВПАВ ВЕЛИКИЙ МЕТЕОР.

Близько польсько-литовської границі впав зі страшним гуркотом великий метеор. Гук, як він падав на землю, чути було на кількадесять кільометрів довкруги. Місця, де він упав на землю, ще не знайдено.

ЧЕРЕЗ БІЛЬ ЗУБА СКОЧИВ У ПАЩУ РИБИ.

До Венкуверу приплив моторовий корабель „Песифик Ренджер". Приплив, та без свого капітана. Залога пояснила, що капітан, мабуть через біль зуба, скочив у море, і без сумніву риба-людожер мала одного вчасного ранку смачний сніданок.

БОРОТЬБА ЗА РІДНУ МОВУ НАВЧАННЯ В ШКОЛІ ВСЮДИ АКТУАЛЬНА.

В одній вищій школі в Бунфонтен змінили анґлійську мову навчання на бурську. Бури очевидно дуже вдоволені, але Анґлійці протестують проти такої зміни.

САМОГУБСТВА В АНҐЛІЇ.

Офіціяльна анґлійська статистика за 1931 р. стверджує, що число народин іще зменшилось і смертність зросла. Головно зросла скількість самогубств; було їх 5,156, з чого 3,624 мущин. 183 осіб наложили на себе руку після 75 літ.

ВОВК УКУСИВ ДІВЧИНУ, АЛЕ Й САМ ЗГИНУВ.

В місцевости Су Сент Мері в Онтеріо нахабний вовчисько накинувся був на модерну 10-літню Червону Шапочку, Катрусю Орішкович, та напитав собі биди... Маленька Катруся пішла була в ліс пошукати ялинки на Різдво. Приступила до одної сосонки, а зпід сосонки скокнув до неї вовчисько... Та дівчинка копнула його в пащеку, перескочила через пліт і побігла сказати батькови про свою пригоду. Батько не міг нічого зробити, бо не мав стрільби. Тоді Катруся побігла по стрільбу до недалекого сусіда. Вовчище був собі впертий, тож не тікав. Тоді батько Катрусин всипав йому оловяного бобу з позиченої стрільби, і вовк тільки лабки задер догори. Оттак модерні Червоні Шапочки поступають з вовками.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ВИПРАВДУЄ ПРЕЗИДЕНТА РЕПУБЛИКИ ЗА ПОВІШЕННЯ ДВОХ УКРАЇНЦІВ

КАЖЕ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ РЕПУБЛИКИ РОБИТЬ ТАК, ЯК РАДИТЬ ЙОМУ МІНІСТЕР.

ВАРШАВА (Польща). — Підчас дебати в польськім соймі над буджетом міністерства судівництва посли гостро критикували міністра за впровадження наглих судів у Польщі та за судові репресії й невиправдано тяжкі кари. Українські посли піднесли справу повішення Данилишина та Біласа, яких президент держави не помилував, хоч прохання про їх помилування було йому подане.

На це міністер Перацький заявив, що в справі помилування засуджених на смерть президент держави робить так, як йому радить міністер. А сам Перацький лише тоді просить помилування, коли про це просив суд. Зокрема Перацький домагався від українських послів, щоб Українці припинили протипольську пропаґанду й тим не штовхали молодь на революційні акти.

Міністер Перацький виправдує впровадження наглих судів у Польщі тим, що Польща знайшлася була в надзвичайно критичному становищу через революційну діяльність Українців, через повстання на Волині, Поліссю і т. д. Урядови довелося напружувати всі сили, щоб здавити ті повстання та революційний рух. В багатьох випадках не вистарчало поліції й доводилося посилати війська.

ПОЛЯКИ ЗАКИДАЮТЬ ВАТИКАНОВИ КОМУНІСТИЧНУ ПРОПАҐАНДУ.

ВАРШАВА (Польща). — Польська преса закидає, що серед ватиканських місіонарів, які працюють серед українських та білоруських мас для поширення юнії з Римом, знаходиться багато комуністичних аґентів. Польська преса подає, що о. А. Дойбнер, котрий був секретарем російської ватиканської місії у Варшаві, втік до Москви з секретними документами.

Польська преса звертає увагу Ватиканови, що в Польщі провадити пропаґанду серед Українців та Білорусинів за привернення їх до Риму небезпечно, бо до такої пропаґанди пришиваються комуністичні аґенти. Цим Поляки хочуть спинити ту місійну роботу Ватикану, яку він почав серед Українців та Білорусинів про запровадження нової юнії.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПОХІД НА КУБАНЬ.

МОСКВА (СССР). — Радянський уряд посилає на Кубань та взагалі на північний Кавказ 50,000 випробуваних членів комуністичної партії. З них уряд формуватиме спеціяльні „ударні" відділи для переведення колективізації селянських господарств та їх засіву.

Комуністична партія рішила тепер за всяку ціну перевести соціялізацію села, оголошуючи тим завзяту війну селянству, яке ставиться неґативно до колективізації його землі.

ФІНЛЯНДІЯ ГОТУЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ ВІД РОСІЇ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Предсідник комітету оборони Фінляндії, ґенерал Манергайм, звернувся до населення Фінляндії й до політиків з закликом напружити всі сили для орґанізації оборони й укріплення кордону Фінляндії з Росією. Він зазначив, що тепер конче потрібно покласти всі сили на це, бо Росія закінчує будову стратеґічних залізниць на кордоні з Фінляндією та будову ріжних воєнних будівель і фортів.

ҐЕНЕРАЛ ШЛЯЙХЕР УСТУПИВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Уряд ґенерала Шляйхера уступив. Ще перед засіданням райхстаґу виявилося, що уряд не буде мати підтримки парляменту й буде повалений. Після того, як президент Гінденбурґ не дав Шляйхерови уповноваження розвязати парлямент, Шляйхер подався до димісії.

Тепер вважають Гітлера та бувшого канцлера фон Папена найпевнішими кандидатами на канцлера, який зміг би здобути в парляменті більшість. Републиканці в Берліні урядили стотисячну демонстрацію в обороні конституції. Вони протестують проти того, що праві кола Німеччини тягнуть її до монархізму.

ЯПОНІЯ МАЄ НАДІЇ НА ЛІҐУ НАЦІЙ.

ТОКІО (Японія). — В японській пресі появилися відомости, що Японія сподівається, що Ліґа Націй нарешті уступить і признає політику Японії в Манджурії доконаним фактом. Тоді Японія залишиться в Лізі Націй.

Тепер у Лізі Націй шукають такого сформулування рішення, яке задовольнилаб Японія й прикрилоб разом з тим те, що Ліґа Націй відступила від свого засудження політики Японії й непризнавання самостійности Манджурії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загранице:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНОЖЕРНЕ БОЖЕВІЛЛЯ

Ідемо вперед! До такого заключення мусимо прийти, коли вчитуємося в те, що пише „Американско Русский Вестник", орган Русского Соединения Грекокафтоліков восточного обряда", коли йому приходиться згадувати за Українців. Бо видно, що „проклятий українізм" таки надобре добирається до „русских" із Закарпатської України, коли вони так тремтять перед ним і тут в Америці.

І мають рацію, що тремтять. Бо українство означає вірну службу свому народови, пошанування його мови, посвяту для народнього ідеалу, боротьбу з темнотою і змагання до визволення. А деж того всього можна вимагати від мадяронів, що в часі найбільшого виселення нашого народу в боротьбі з ворогами звертають роками всю увагу закарпатських Українців до боротьби за те, чи священик має женитися?

Тому не диво, що вони так бояться того, щоби „проклятий українізм", а так вони його називають, не дійшов часами і до закарпатських Українців тут в Америці. І от тому вони кидаються мов попарені на вісти, що там на їх рідній „русскій" землі, себто на Закарпатській Україні, вже і церкву обхопила „українізація". А можливо, що й те ще їх так дуже не діткнулоб, якби не факт, що їх, тут роджені, богослови вчаться в ужгородській духовній семинарії, де привикають до фонетики й українських „убіждений" і до науки з українських підручників, та виховуються у такій науці, що „Українець піде до Царства Небесного, а русский до пекла".

Не ходить нам про такі видумки, як: хто піде до „царства небесного", ні про наклепи, що Українці виховують доносчиків, та про такі квітки, як те, що „українізм і безхарактерність, це рідні братя". Це все тільки вказує на низьку культуру тих, що вживають у полеміці таких „арґументів", які в очах кождої культурної людини побивають найбільше того, хто такими арґументами воює.

Для нас це все відрадний факт, головно з того боку, що коли „пси заїло брешуть", то видно, що хтось таки відчиняє уже браму. Видно, що жива українська ідея вже відчинила собі браму до прибитих темнотою й економічною нуждою наших закарпатських братів, там, на рідній землі, на Закарпатській Україні. А як та ідея розгосподариться там надобре, то певно, що своїми промінями обійме й закарпатську іміґрацію в Америці й зачне визволяти її від тої мадяронської гнилі, що дере з неї шкіру і відриває її від обєднання з її рідною українською ідеєю.

С. Арґус.

ПАН ТРОЦЬКИЙ КРИТИКУЄ БЕЛЬҐІЙСЬКІ ПОРЯДКИ

Російський комуністичний комісар Троцький, якого Сталін вигнав з РССР в Туреччину, довго не міг дістати візи до ніякої іншої країни й мусів усе перебувати на острові Прінкіпо, недалеко від Царгороду. Нарешті в листопаді минулого року пощастило бувшому комісарови війська й фльоти вибратися в Данію, де він мав „наукові" виклади про російську революцію. Про це писалося чимало в пресі цілого світа, а також у московських газетах. Сталінці закидали Троцькому, що він іде єдиним фронтом з „соціял-фашистами" — данськими соціялістами, які мають владу в цій країні й дозволили Троцькому приїхати на виклади до Копенгаґи.

Цей закид мабуть найдужче вразив Троцького, бо він усе доказує, що Сталін „правий" комуніст, а він, Троцький, найлівіший за всіх. Мабуть через те він рішив виступити з відкритим листом до відомого бельґійського соціяліста Вандервельда.

Приводом до цього був такий випадок: Троцький вертався на пароплаві в Туреччину й по дорозі в Антверпені його та членів його родини бельґійська поліція не пустила на беріг. Яка страшна образа, подумайте собі! Він сподівався, що його зустрінуть як героя, що перед ним понесуть прапори й квіти, а тут Бельґійці виявили таку негостинність... Троцький приписує всю відповідальність за негостинність бельґійської поліції бельґійським соціялістам. Він додає, що досягне вершка іронії й сарказму, коли звернеться до Вандервельда з таким запитом:

„Я надіюсь не помилитися, коли ставлю Бельґію в число демократій. Війна, яку ви вели, була — чиж не правда — війною за демократію. Після війни ви були на чолі Бельґії як міністер і голова уряду. Чого ще більше треба, щоб привести демократію до повного розцвіту? Чомуж, не вважаючи на це, ця демократія має стільки поліційного духа старої Пруссії"?

Спитатиб пана Троцького, за що він боровся, як був при владі в СРСР? Чи не він обіцяв робітникам і селянам рай на землі, а зробив пекло? Його ображає, що бельґійська поліція не дала йому дозволу на перебування в Бельґії, але чому він не звернеться до Сталіна та до чека, щоб його, такого безмежно „лівого", пустити назад?

О, звичайно, він вимагає від інших демократичної поведінки з комуністами. Щож до комуністів, то вони можуть не вважати на ніякі „демократичні забобони". В свойому листі він прямо пише: Це нісенітниця — вимагати від пролетарської (читай **комуністичної.** Ред.) диктатури, щоб вона додержувалась форм і звичаїв ліберальної демократії". Ось вам **подвійна, готентотська мораль комуністів! Їм вільно розстрілювати, різати, палити своїх противників і просто невинних людей. Але вониж підіймають крик на ввесь світ, коли поліція демократичної держави не пускає їх у свою країну...**

В своїй безсоромній демагогії Троцький докоряє Вандервельдови за те, що він був оборонцем російських соціялістів-революціонерів у відомому московському процесі 1922 р. й показує, який мовлячи, був большевицький уряд „демократичний", що допустив тоді Вандервельда в Москву, як оборонця соціялістів.

Вандервельде дав відповідь Троцькому, також у відкритім листі. Вандервельде скидає з себе відповідальність за поведінку бельґійської поліції. Він думає, що Троцького — емігранта нема чого боятися. Вандервельде пише: „Від часу війни ми з вами стали рішучими противниками й напевно такими й зостанемось. Ви нас обвинувачуєте проти всякої справедливости у вашому листі, що ми є зрадники російської революції, бо ми не були тої думки, що революційні можливости від одного кінця Европи до другого однакові".

Вандервельде згадує про тих комуністів — прихильників Троцького, яких Сталін позасилав у далекі сибірські країни: **Раковського**, що десь животіє на острові Сахаліні, **Рязанова** і ін. і про них влучно зазначує, що „вони всеж іноді мусять сказати, що **демократія, хоч і буржуазна, з погляду політичної свободи не є гірша від інших систем".** Вандервельде культурно й тактовно показує зарозумілому бувшому большевицькому комісареви, що його демагоґічні напади на соціялістів безпідставні, бо тільки завдяки данським студентам - соціялістам та данському соціялістичному урядови Троцький нарешті міг вирватись хоч на кілька днів зі свого острова — тюрми.

Біда з цими східними „великими людьми" типу пана Троцького, що своїм способом недалеко втекли від особи одного оповідання російського письменника Лєскова. Лєсков описує подорож одної російської патріотки в Західну Европу після Наполеонового походу на Москву 1812 року. Була вона служницею одного російського офіцира-князя.

Ще, каже, поки їхала через Німеччину, то нічого, але як переїхала через ріку Райн, то неначе здуріла: де не побачить руїни старого замку, фортець, будинків, то заявляє гордо, що, мовляв, це „наш князь розвалив". Дійшло до того, що в самім Парижі не хотіла вірити, що славна катедра паризької Божої Матері дійсно недобудована ще з середних віків, а всім, навіть Французам, доказувала, що її „князь зруйнував".

Очевидно й Троцькому не чужа оця руїнницька психольоґія. Йому мало того, що він „розвалив" в СРСР: він хотів би „роздмухати пожар" і в інших країнах. Але, на щастя, короткі руки. І через те бувший комісар так лютує й пише свої демагоґічні листи, в яких критикує способом Готентона невигідні для нього порядки в демократичних державах.

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ
„СВОБОДИ"
УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА
Вартість Книгарні $18,612.75.
Пишіть по найновіший каталоґ
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Елизабет.—Подаємо так, як було зізнане на судовій розправі. Не тільки в Польщі, але й багатьох інших краях числять час від 12 години в полудне в той спосіб, що замісць година 1 (перша), кажуть і пишуть 13 (тринацята), а замісць 2 (друга) 14 і т. д. Такий самий спосіб числення принятий в астрономії.

Т. Т., Фреквіл, Па.—Є тисячі таких жертв як Ви, котрих добре понатягали ріжні спекулянти. Але в часописі не можливо писати так по імени як це Ви робите. З такою справою треба йти до суду, а не до часопису.

КАНАЛ МІЖ БАЛТИКОМ І БІЛИМ МОРЕМ.

З більших каналів на світі відомі є — Панамський канал, довгий 82 кільометри, та Суецький канал, довгий 164 кільометри. Перший будовано 9 літ, другий — 10 літ. Тепер большевики будують канал, що лучив би Ленінград з заливом Онеги (цебто Балтійське море з Білим). Першим пунктом того каналу буде Ленінград, другим місточко Сорока. Шлях між тими двома пунктами, що в воздушній лінії є ковгий 600 кільометрів, вестиме через Неву до Ладоського озера, звідтіля через ріку Свір, Онеське озеро й через велике число озер і каналів до заливу ріки Онеги. Таким чином Атлянтик буде получений з Білим морем каналом. Замісць обїздити скандинавський півостров, щоби дістатися на Біле море, то, як лише канал буде скінчений, шлях на половину буде вкорочений. Цей канал матиме не лише міжнародне значіння, але передовсім національне для самої Росії, якій лекше буде тепер використовувати великі природні багатства Карелії — дерево, риби, звірину, тощо.

Совіти чваняться тим, що цей канал вони вибудують за один рік (певно руками засланців на Соловки) та що вже в літі 1933 року попливе цим каналом перший корабель. Може. Але скільки людей згине при цій новітній піраміді, цього ніяка статистика не занотує і не перекаже історії...

СПІВАНИК
для дітей дошкільного та шкільного віку на один, два і три голоси. Видання Рідної Школи. Зладив Михайло Гайворонський.
Ціна 35 центів.
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,

ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЖИВІ ПОКІЙНИКИ або Дружина з того світу, комедія на 3 дії, Конич-Лисенко, 4 мужчин і 2 женщини ...... 35 ц.
АМЕРИКАНКА, комедія на 3 дії, В. Павлусевич, 5 женщин і 2 мужчин ...... 35 ц.
ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, И. Ярославич, 6. жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) ...... 30 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка ...... 25 ц.
БЛУДНИЙ СИН, сценічна картина в 3 діях, Михайло Приймак, 11 мужчин і 2 женщини ...... 35 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка. (Осіб 5) ...... 15 ц.
КОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, нап. А. Данко. (Осіб 16) ...... 35 ц.
ПАВУКИ, комедія на три дії, нап. Ярославенко. (Осіб 11) 35 ц.
СТРАЧЕНЕ ЖИТТЯ, песа із селянського життя, на три дії, 4 осіб ...... 15 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях (7 осіб) ...... 25 ц.

Замовлення слати до:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ

Оповідання за Анценґрубером.

(3)

Оба парубки посідали коло старого. Старий порізав хліб на три рівні пайки. Одну поклав перед себе, другу подав синови, трету наймитови. Також поділив порівно сир і сало. Обом дав по зубчикови чіснику. Напився з горшка, і молоко пішло до рук наймита. Старий, що ще мав пару добрих зубів, хрупав хліб і підсміхавєся, час до часу закидаючи оком в сторону сина. Не лиш Луць, а і його батько добре видів, як то Ганка сусіда стрибнула була поза євину до чорного капелюха. Батько надіявся, що син будай тепер плюне на ту дівку.

Коли вже зїли і випили решту молока, взялися знов до роботи. Ледви сонце стало скочуватися зі свого найвищого місця, сіножатка Гощака вже була скошена. Мож було надіятися, що й завтра буде погода: що отаву вже завтра мож буде забрати. Бокула ще не косив так, як годен був косити старий Гощак, а його донька не здужала заступити косаря-парубка. Гощак і оба його парубки взяли коси на рамена і пустилися до хати. Назад старий Гощак ішов з наймитом, Луць волікся сердитий позаду. Ледви зійшли з сіножати на дорогу, почули жіночий голос:

— Тату, я йду наперед!

По хвили Луць почув за собою тупіт і хтось вдарив його рукою по рамени. Луць знав, що то Ганка біжить за ним і що то вона причепилася до нього.

— Що коло тебе чувати? — спитала весело, показуючи йому свої білі зуби між рожевими губами.

— Іди собі до дідька! — буркнув парубок і не глянув на неї.

— Що тобі? — спитала. — Сів ґедз на твоїм носі? Зжени його!

— Ти чого сховалась була за кущ євини? Чи не Кіндрат Юречко був там?

— Він, — відповіла тихо.

— То йди собі до нього! Чого мене чіпаєш? Така, як ти, мені цілком непотрібна. З такою я й балакати не хочу. І не хочу, щоби ти ішла коло мене!

— А як я саме туди хочу йти? Тобі засі до того, куди я йду! Випхати мене відси не маєш права, бо дорога для всіх, не лиш для тебе одного. Дорога така широка, що помістимося обоє, ідучи поплич себе.

— Я не хочу мати тебе на моїх очах!

— То не дивися на мене, так як я на тебе не дивлюся, — сказала дівчина.

— Відколи? — спитав парубок. — Довший час, ще й вчора ти дивилася на мене і від того очи тебе не боліли.

— Та не боліли, — дівчина сміялася. — Що правда, то не гріх.

— Ти ще смієшся? Ти була би зробила ліпше, як би була ніколи не дивилася на мене.

— Я дивилася, дивлюсь і ще буду дивитися. Буду дивитися, на кого схочу.

Луць вхопив дівчину за кругле рамя і стиснувши кріпко спитав:

— Що було з Кіндратом?

— Що було? Нічого не було! Щож, гадаєш, могло бути? — шепотіла в перший хвили широко розплющивши очи і зараз спустивши їх, неначе би соромилася того, до чого на думку Луця потміна би признатися.

— Щось там було, за тою євиною! — крикнув Луць.

— Очевидно, що було, як ти сам був там і бачив доочне. То було щось дуже страшне!

Кажучи се, вкривила уста згірдно, та очима гляділа на нього якось любо, сердечно.

Її слова і вираз її лиця перечили собі. Се така штука, яку годна втяти тільки дівчина, котра хоче парубка збаламутити. Коли парубок дивиться на дівчину і чує, що одночасно вона говорить, то він стає дурний і зразу не знає, що про неї думати. Погадавши троха, парубок зачинає думати, що її слова були тільки жартом, щоби його тільки троха розізлити і сміятися з нього.

Луць не знав, що про її відповіди думати. Попихав головою, сам не знаючи чого, і мурмотів:

— Що на тім Кіндраті є такого, щоби такій дівці як ти подобатися! То недотепа, нехар, харлак.

— Такий він справді є! — сміялася дівчина. — Та хоч він такий, то того Кіндрата можна навидіти, бо його лекше дістати.

— Чи розумна дівчина робить так? Трудиться, щоби піймати такого, хоч мене має! Ти типускаєш голуба з руки, бо на даху сидить горобчик.

— Слухай, Луцю,—зітхнула дівчина. — Ти може навтямитися, коли на тебе треба ждати так довго.

— Чи тим втратимо що? Тих пару місяців не видержиш?

— Про тих пару місяців я вже чула досить. Перейде тих пару місяців, то ти знов скажеш мені ждати нових пару місяців. Чого мені так довго ждати на тебе? Чи ти якийсь цілком не такий, як всі інші парубки? Чи лиш ти годен бути мені мужем, щоби мені виплатилося так довго ждати на тебе?!

— Як для тебе кожний парубок однакий, як для тебе добре кождий з краю, то не дивуюся, що ти не хочеш тих пару місяців ждати на мене.

— Чи я сказала, що для мене кождий добрий? Чи я думаю так? Як би так було, то з тобою не панькалась би так довго, хоч ти мені дошкулюєш більше, як інші. Ти дикуне, ти!

Дівчина надулась і відвернулася від нього.

— Ти фальшива кітко, ти! — крикнув парубок підсміхаючися.

— Ти може не лукавиш зі мною? — спитала знов, звернувшися до нього. Ти вже двічі дав мені руку, прирікаючи, що свого старого обробиш і що він змякне...

— Двічі замало, треба тричі, — сміявся парубок, подаючи дівчині руку. — Нині третій і останній раз прирікаю тобі. Сим разом справа буде покінчена. Можеш покладатися і завтра почуєш, що вже все добре.

— Блажені віруючі! — сказала дівчина, зітхнувши глибоко.

Хвилю ішли мовчки. Ішли так близько себе, що їх рамена були притулені до себе. Ганка всунула руку попід рямя Луця, нахилилася до нього і шепотіла:

— Я тобі щось скажу. Тільки не фукайся зараз. Скажу тобі, бо вже не хочу мати ніяких тайн перед тобою. Скажу тобі, чого Кіндрат Юречко закликав мене поза ту євину. Як би я хотіла іншого, не тебе, то могла би зараз мати розумнішого як ти. Юречко сказав мені, що як я схочу, то його тато вже завтра буде на доживотті.

— Він троха бреше і дурить тебе. Його батько, старий Юречко, має ще молодшу дитинку.

— І я йому сказала се. Та Кіндрат пояснив мені, як би то було. Його батько поїхав би до нотаря і, переписуючи свій маєток на сина, зобовязав би його сплатити сестру так, щоби вона, віддаючися, дістала половину вартости маєтку. До тої пори Кіндрат був би обовязаний сестрі давати прожиток, а батькови доживоття.

— Завтра й мій батько буде на доживотті, — мурмотів Луць, так, щоби того не міг чути його батько, що ішов попереду.

— Я не вірю, — сказала дівчина. — Твій батько має твердий лоб.

— Мій лоб може як масло? — спитав парубок і долонею вдарився в чоло.

— Справді твердий? — сміялася дівчина і, зігнувши палець, стала стукати в чоло парубка. — Бум, бум! Не чую, щоби той твій лоб казав „прошу!"

— Саме тому, що твердий — сказав парубок, розсміявшися голосно.

— Я вже дома, — сказала, коли підходили до фіртки Бокули. — Бувай здоров.

— Бувай здорова. Завтра почуєш, що так є, як ти хочеш.

— Дай Боже, щоби так сталося.

Дівчина відійшла до своєї фіртки. Луць стояв на вулиці і глядів за нею. По хвили вона, начеб забула йому сказати щось, відвернулася, прискочила назад нього, поклала руки на його раменах і трясучи ним сказала:

— Я не можу діждатися тої хвилі, коли вже буду твоя!

По сих словах відскочила від нього до фіртки. В дверях хати ще раз озирнулася до нього. Гей, як то її повні лиця горіли, її темні очі світили! Щезла, тріснувши за собою дверми.

Луць ще хвилю стояв на вулиці перед хатою Бокули, бо надіявся, що ще раз вихилить голову, щоби глянути на нього.

— Гм, гм, гм! — сміявся придавленим сміхом батько Луця, старий Гощак.

Наймит боявся голосно сміятись, хоч його очі й уста показували, що кортить.

— Чи ти чув розмову тих смердюхів? — Гощак спитав наймита.

— Лиш деякі слова, — відповів наймит, бо не знав, чи господар вдоволений був би з того, як би він знав, що наймитови відомі родинні тайни Гощаків.

— І я не все чув, бо вони троха перешіптувалися. — сказав старий. — Та всеж таки я чув аж забагато, щоби знати, що в траві пищить. Хтось буде плакати, бо зачав любощі на мій рахунок. Як смердюх такий дурень, то добре бодай те, що недурного має батька.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІД РОЗВАГУ ЧЛЕНАМ У. Н. С. І ДЕЛЕҐАТАМ НА 18-ТУ ГОЛОВНУ КОНВЕНЦІЮ.

Вже тільки чотири місяці відділяють нас від надходячої конвенції, на якій делегатам треба буде рішати справи надзвичайної ваги. Реформа, злука відділів і інші організаційні справи вимагають від нас доброї і розумної поради, вказівок та ухвал. Отже беручи під увагу вагу надходячої конвенції, нам треба в першій мірі добре застановитись, яких делегатів ми будемо на ту конвенцію висилати. Нам треба розважних і розумних людей, які їхалиб на ту конвенцію тільки з тою думкою, що на конвенції нема місця для ніяких політичних чи релігійних переконань, чи особистих порахунків, але є там тільки одна, нам усім спільна і дорога справа — добро нашого Батька Союза. Їдучи з тою думкою на конвенцію, ми не будемо витрачувати дорогого часу на довгі реферати, палкі промови, сварки і непорозуміння, як це вже нераз бувало на конвенціях, але будемо вести річеву і корисну для організації дискусію. Ми можемо мати ріжні переконання, та однак, приїхавши на конвенцію, ми те все мусимо забути бодай на той один тиждень, бо тільки тоді зможемо спокійно і холодно розбирати предложені чи проєктовані нами справи.

Наш відділ, голосуючи за реформу, був певний, що всі відділи будуть таксамо голосувати, бо користи, які дає членам та реформа, є такі наглядні, що інакше не можна було подумати. Та не так сталось. Читаємо, що знайшлось аж 71 відділів, які заявились проти реформи. Судячи по тім, як довго писалось про ту реформу і подавано докладні пояснення, не можна припустити, що вина тут спочиває на Головнім Уряді. Отже треба її деінде шукати, а саме по тих відділах, які проти реформи голосували. Можливим є, що відділові урядники не вияснили там справи докладно; можливим є також, що через непорозуміння реформи деякі відділи дали на себе вплинути большевицькій агітації, яка, як вже всі знаємо, стремить завсіди не до будови, але до розбиття наших установ. Де причина вини не лежалаб, то все таки є ще час її направити. Ще остається нам чотири місяці до конвенції. Отже на протязі того часу ті відділи, а головно їх делегати, повинні насамперед самі добре ознакомитись з реформою, так, щоби відтак не забирати задармо часу на самій конвенції. Нехай ті делегати застановляться добре над тим, що сталосяб з нашою організацією, як би ми тої реформи не перевели. Нехай заглянуть до місячних звітів Головної Канцелярії, а побачать там, скільо членів відпадає через неплачення вкладок. Вже те одно повинно їх переконати, що реформа конечно потрібна, бо вже вона має у великій мірі запобігти тому лиху.

Дальше, ми повинні заздалегідь обдумати справу злуки відділів, щоб конвенція могла ухвалити вже якісь конкретні постанови. Нам не треба слухати таких большевицьких опікунів, як головний радний Питляр, котрий на зборах Союзових відділів у Ню Йорку доказував, що злука відділів потрібна тільки для Головних Урядників, бо чим менше делегатів приїхалиб на конвенцію, тим лекше булоб для Урядників дати собі з ними раду. Справа та мається якраз навпаки. Малі відділи з менш як 25 членами і так не можуть висилати делегата, а коли би було прийшло до злуки, то тепер не треба би було малим відділам шукати інших подібних відділів, щоби спільно вибирати делегата, бо, перевівши заздалегідь злуку, вони мали би відповідно до своєї сили і відповідне заступництво.

Вирівнаймо отже всі наші непорозуміння ще перед конвенцією, а тоді можемо бути певні, що надходяча 18-та Головна Конвенція винесе користні ухвали для добра нашої організації.

Уряд Тов. „Дністер", від. 361 У. Н. Союза.

—o—

ТЕЛЕВІЗІЯ.

Може хто думати, що телевізія є забаганкою вищої технічної кляси. Ні. Телевізія приносить уже тепер великі користи, особливо в пристосуванню до літаків. На тім полі телевізія відграватиме велику ролю. При помочі телевізії літак буде міг летіти серед темної ночі і мраки і цілком безпечно. Тепер літаки літають при помочі своїх компасів, але компас показує лише пряму лінію при помочі магнетичної голки, що показує північ і полудне.

Але на компасі не видно, чи по дорозі є гора висока, чи які хмародери, чи дерево.

Телевізія випрактикувана досі досить ще слабо, але наслідки вже є. На авіяційнім полі має бути збудований „трансмітор" і літаки матимуть радіо-електричні апарати з зеркалами, де радіові проміні з трансмітора з землі будуть показувати летунови на електричнім зеркалі (рефлекторі) найдрібніші колики чи дерева, рови або горбки на землі. Це все летун буде мати перед собою на літаку в ночі, чи підчас мраки, як у білий ясний день. Це є одно, що телевізія принесе корисного для літаків, а тимсамим для людскости і поступу, бо літаки є для услуг суспільству.

Інж. П. Савчук.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в четвер, 2 лютого, в годині 8.15 ввечір, в гали У. Н. Р. Клюбу, 46 Ст. Маркс Пл. На деннім порядку нарад є важні справи до полагодження, тому присутність всіх членів є конечна. Члени, котрі бажають переступити до нового роду обезпечення після ухваленої нової реформи в У. Н. Союзі, зволять принести з собою на збори свої старі грамоти У. Н. Союза. — М. Воробець, предс.; М. Близнак, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. Мих. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 5 лютого, в годині 1-ій пополудни, в гали, де звичайно. Проситься усіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження, які мусять бути полагоджені в присутности усіх членів. Контр. комісія здасть справоздання зі свого діловодства. Буде вибір делегата на 18 конвенцію У. Н. Союза, а також справа будови та інші важні справи. — М. Шпак, предс.; М. Кліован, кас.; Ю. Бурак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, вибрало уряд на 1933 рік як слідує: Григорій Кісіль, голова; Михайло Федорчак, заст.; Григорій Степанек, фін. секр.; Михайло Савчак, кас.; Антін Федорович, заст.; Тимко Кальмук, рек. секр.; Това Федорчак, Михайло Лещишин і Павло Коваль, контр. комісія; Йосиф Клипка, Михайло Матіішин, Микалай Сеник, Іван Паплик і Микола Голдер, надзирателі хорих; Максим Куць, Михайло Більо, Стефан Пелих і Михайло Лещишин, листоноші; Дмитро Грабський і Григорій Кальницький, прапорщики. — Гр. Степанек, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. На річних зборах Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, 15 січня вибрано уряд на 1933 рік як слідує: Кирило Січевський, предс.; Микола Николишин, заст.; Микола Древницький, рек. секр.; Павло Підлісний, фін. секр.; Грокіп Зaруба, кас.; Іван Матлюк, Петро Дідух і Антін Галущак, контрольори; Антін Семчук, Іван Андроник, Кость Смаль і Іван Ухансъкий, засідателі хорих; Іван Медяк і Микола Франків, прапорщики; Михайло Савчин мол., дверник. На зборах рішено взяти участь в Світовій Виставі в 1933 р. і призначено на це $10. — Микола Древницький, рек. секр.

— Алеж то ти дістав великого листа! Правда, щось вісім сторінок? А від кого?

— Від Ірки.

— А щож вона стільки важного мала тобі сказати?

— Пише, що все оповість мені устно.

—o—

Діялося це підчас французької революції перед трибуналом:

— Як називаєшся?
— Маркіз Де Сен-Сір.
— Нема вже маркізів!
— Де Сен-Сір.
— Нема вже „Де".
— Сен-Сір.
— Святі вже скінчилися!
— Сір.
— І сірів нема!!

666

ПЛИН—ПАСТИЛЬКИ—МАСТЬ

Здержить простуду в однім дни, біль голови або невральґію в 30 мінутах, малярію в 3-ох днях.

666 МАСТЬ на ПРОСТУДУ ГОЛОВИ.
Найуспішніші відомі досі средства.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Відчит про народ і державу.

Заходом II-гої Сотні Чорноморської Січи, уряджено дня 1 січня 1933 р. відчит для січовиків. Відчит виголосив добродій В. Кузьма, український адвокат з Нюарку, Н. Дж.

Сотник Петришин представив зібраним добр. Кузьму й закликав усіх, щоби терпеливо вислухали і як будуть мати які запити, то їх буде можливо поставити по скінченню лекції.

Добр. Кузьма зачав свою лекцію словами: „Я не прийшов до вас чуда творити, або наказувати; я прийшов до вас з сухими і холодними фактами. Ми вже досить наслухалися солодких слів і високих бесід; нам треба знати факти".

Тема відчиту була: „Народ і держава". Що є нарід? спитався бесідник присутних і пояснив: Нарід це збір одиниць, котрі є злучені з собою спільною мовою, звичаями, історією й котрих спільні інтереси стремлять до спільної цілі. А що є держава? Це є значне число людей що заселює більший, або менший шмат землі, котрі є зорганізовані задля своїх спільних цілей і обведений політичними границями, з владою на чолі й з військом, готовим кождого часу боронити тих границь.

Чому воно так діється, що одні народи мають свої держави, а другі мусять бути в неволі? Чи Провидіння сотворило одного в сідлі й з острогами, а другого з уздечкою на карці, й сідлом на хребті? Ні! Всі народи були сотворені рівними, але не всі народи вміли користати з тої рівности.

Коли ми візьмемо наш нарід під розвагу то побачимо, що лихо лежить у нас самих.

Тут добр. Кузьма перейшов історичні факти з княжих часів і зазначив, що лихо зачалось у нашім народі тоді, коли повстали усобиці між князями й вони шукали помочи в сусідів одні проти других.

Сусіди прийшли й робили лад, але для себе, ослаблюючи державну єдність України.

З розпадом української держави залягла наш нарід неволя, мов чорна плахта. Нарід став робучою силою для інших.

Сотки літ ніхто не бачив Українця інтелігента. Всі, що були, Українці інтелігенти, були змушені шукати куска хліба між чужими народами. Тільки мала горстка боролась проти ворожої навали.

Дальше неволя витворила в простолюдю ненависть до панів і та ненависть часто не припускала до простолюддя навіть щирих наших просвічених людей, через це лише, що їх ноша була „панська".

Та ненависть була дуже руйнуюча для нас самих у нашім народі.

Коли панщину знесено 1848-1861 р., раби перестали бути робучою силою й усі народи прокинулись і рушили до свободи й незалежности, наш нарід не мав проводу; темний і забобонний почав вірно триматись присяги австрійському найяснішому панови. Тому то Українці дістали „славне" імя Тирольців сходу. Коли трон цісарський зміцнився, тоді найясніший був глухим і сліпим на кривди нашого народу.

Як тяжко викоренити з нашого народу темноту й ту старинну ненависть, часто можна почути ще й нині, як інтелігентних людей називають „панками". Чому це так? Ми мусимо навчитись раз на все з холодних фактів. Щоб Україну удержати суверенною державою, ми мусимо виховати свою інтелігенцію, котра має бути вихована в ріжних напрямах і здібна удержати нашу незалежність, щоби не позичати в нікого сил до провадження державної роботи.

АЛЕКСАНДЕР ЧЕРКАСЬКИЙ, оперовий співак, виступить у ролі Мазепи в опері Чайковського „Мазепа" дня 4 лютого в Mecca Temple.

Найбільшим нашим нещастєм є, що наш загал не вірить у свої сили. Щоби державу мати, мусимо самі її збудувати й удержати.

Ми мусимо виростити з того, що простий нарід не сміє боятися своєї інтелігенції, а наша інтелігенція мусить працювати над піднесенням свого народу хоч би з найбільшою посвятою, поки прийде той час, що ми себе пізнаємо і зрозуміємо.

Ми не сміємо відпихати своїх і ставати льокаями чужинців, або часто таки наших ворогів. Такий поступок є руйнуючий для нас самих.

Кождий цивілізований нарід знає, що не вистарчить мати добре військо, бо війна, це є боротьба народів, фізична, й інтелектуальна й моральна. Тому січовики повинні бути добрими борцями, інтелегентами й пропагаторами всього того, що є своє.

Між нами є багато інтелігенції, що будучи в чужих школах, набрались чужого духа, а наш нарід боїться чужого духа. Ті часи минули, що народи обгороджували себе хінськими мурами. Кождий нарід старається приноровити що є найліпше, де тільки може дістати, для себе і якнайбільше. Ми мусимо вчитись розуму від інших, бо всі так роблять, почавши від дитини, а скінчивши на старушку; саме відноситься й до народів.

Шановний бесідник закінчив свою лекцію тим, що всі відповідні сили, які є потрібні до удержання й успішного провадження держави, мусить наш нарід виховати сам.

Ми мусимо витворити торговлю і промисл, своїх техніків, інжинірів і практичних робітників у кождій галузі модерного знання. Тоді будемо певні, що ми є нарід і здібні мати свою суверенну державу.

По тім була коротка дискусія й запити, після чого всі вдоволені розійшлись домів.

Т. Рудий, гол писар Чорн. Січей в Америці.

—o—

ВИЛКС БЕРИ, ПА.

Вистава на дохід відділової каси і поклик до любителів співу.

В неділю, дня 15. січня, наш 223 відділ У. Н. Союза влаштував в Українській Кооперативній галі представлення і концерт на дохід відділової каси. Бо каса майже вичерпана, а хорих досить. Тому, що в нашій місцевости такої комедії ще не грано, галя, хоч обширна, була так переповнена, що деякі з малих пхалися аж на сцену. Найбільше характеристичним було те, що 90% публики були жінки і дорослa молодь. Комедія „Настоящі" випала знаменито. Більша часть аматорів є членами нашого відділу. Всі вони це старі аматори, і тому на сцені поводилися цілком природно. Було багато сміху, коли на сцену ввійшли предсідатель нашого відділу п. Барнаш і секретар Мельник, уміло схарактеризовані, і віддали добре всім знаний діялог „Розмова Русина з Поляком". Треба піднести, що наша публика найбільше любить бачити на сцені правдиві галицькі „типи", наших селян у їхній правдивій ноші.

На сцені були: пироги, люлька, „настояща" бесіда, часописи „Діло", „Галицька Русь", польська ломанина, і багато інших смішних річей і подій.

Щодо концерту, то не можу так прихильно писати, хоч і сам я в нім участь брав. Щоби не робити для відділу коштів, ми порадились не спроваджувати співаків, а я обіцяв, що постараюсь тих, що співають на радіо що четверга. Та зазвівся, бо в останній хвилі і тих не міг дістати. Пані П. Лавна і я сам мусіли співати по кілька пісень, а моя одинацятьлітна дочка акомпаніювала на фортепяні. Значить, концерт міг був бути більше ріжнородний. Але видно було по присутних, що всі були вдоволені, бо і оплесків не бракувало, і ніхто не виходив з галі до самого кінця, а й по концерті ще довго не розходились. Вже якась така вдача в українськім народі, що коли зійдуться разом, то так познакомляться і заінтересуються одні другими, що не дай Боже розійтися. Гуртками постають і говорять і говорять, хоч випрошуйте з галі. Ще одно згадаю. На галі були такі люди, котрих ніхто не бачив 20 літ. Видно, що їде до ліпшого у Вилкс Бері. Люди зачинають обєднуватися до спільної праці, бо переконались, що розбиті нічого не вдіють ані для себе, ані для української справи. От і тут приходиться мені про таку загальну справу написати. Бо коли читаємо в українських часописах про працю на ріжних ділянках по інших містах і місточках, то серце роздирається з жалю, що того всього нема в нашій громаді. Чому? А вже коли прочитали ми в „Свободі" про концерт, який вібувся в Ню Йорку в честь нашого славного композитора і Січового Стрільця, М. Гайворонського, і про текст бесіди, виголошеної про українську музику, красу пісні тонкість прегарної і зворушливої мелодиї української пісні, то сльози чоловікови так тиснуться з очей з жалю. Бо якби в нас, у Вилкс Бері, не було молоді, не було талановитого елементу, то би був „екскюз". Але в нас є і одно і друге. Тому нам треба взятися до спільної праці, стати плече в плече, без ріжниці всяких переконань і вже раз зорганізувати український хор. Наша молодь аж гине за тою організацією, але без помочі родичів сама не може за таке діло взятися. Треба їй помогти. Наша молодь є незвичайно здібна і може показатися стопроцентовою у всіх ділянках народної роботи, тільки щоби родичі і старші пояснили їй вартість такого хору! От тепер співаємо на радіо. Четверо нас. І що з того? Нема сил. Нема мішаного хору. Нема з чого створити дуетів, квартетів і т. і. А просить, щоби „кіп іт ан". І власник радія просить, і український загал. Тому цею дорогою, в імя української пісні, просимо всіх, молодших і старших, хто тільки любить співати, має охоту до народньої праці і хоче перевести час у гарнім товаристві, нехай попирають хор. Заохотіть один другого, а тоді наш хор співатиме на радіо, а ціла українська суспільність в Америці буде слухати того співу. Такий хор матиме нагоду співати по американських галях, церквах, приватних концертах, бо нашу пісню всюди шанують.

В. Крайнівський,
член 223 від. У. Н. Союза.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Листопадове Свято.

Заходом української греко-католицької парохії, в неділю, дня 18. грудня 1932, в салі Українського Дому „Просвіти" відбувся концерт в честь поляглих героїв за Україну, а передтим о. Андрій Трух, котрий загостив до нашої громади на один тиждень на місію, відправив панахиду. По панахиді о. Трух сказав кілька зворушаючих слів про наших незабутних героїв, що полягли в боротьбі за волю.

Концерт відбувся в годині 4-тій пополудни. Привітне слово виголосив О. Козак, предсідатель комітету Листопадового Свята, а головний реферат виголосив гром. Н. Сомотюк. Референт зясував дуже вдоволяюче перебіг листопадових днів і тим підніс духа національного в нашій парохії й закликав до дальшої праці над допомогою борцям за визволення України.

Мішаний хор під управою п. Н. Костенка проспівав досить гарно вісім пісень, відповідних святу. На святі деклямували: панна А. Романюк, пані Федорців і пані Рефцьо. Всі вони деклямували дуже гарно, за що публика нагородила їх бурею оплесків. Дует співали дуже гарно панна А. Вовк і пані Рефцьо, а панна М. Готра відспівала три пісні при акомпаніяменті мандоліни сестри Олі. Крім того сольо гарно співали пані О. Рефцьова і пані Анеля Бачинська. Школярка Анна Марія Кіт відограла пару пісень на пяні, а також Евгенія М. Ґреськів грала на пяні. Обі молоді пяністки публика нагородила оплесками. Поклик до зложення жертв на Рідний Край виголосив гром. М. Канюк. Святочний концерт закінчено гимном „Ще не вмерла!"

Жертви зложили: І. Кіт $3; В. Сопотюк і О. Семирозум по $2; Р. Бачинський, Й. Ґреськів і І. Процай по $1.50; І. Козак, О. Козак, В. Кузів, Н. Сомотюк, М. Канюк, Н. Кучинський, В. Комар, І. Олійник, І. Шміганoвський, П. Чучман, Д. Вовк, М. Кіт, Н. Кіт і В. Кіт по 31; К. Кіт, А. Синькевич, Н. Дмитрук, А. Дмитрук, П. Федорців, А. Романюк, В. Огриневич, Н. Гусак, Н. Бойко, В. Рефцьо, Й. Олійник, Н. Шипорт, М. Стельмах, Ф. Пікула і М. Хас по 50 ц. — Дрібними датками $6.71. — За відзнаки $4.80. — Разом зібрано $44.51. — Розходу було $6.50. — Вислано через Обеднання $38.01. — — Призначено $20 на інвалідів, а $18.01 на боевий фонд.

Комітет.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 5-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1933 РОКУ
в годині 2.30 пополудни
В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ, 303 HUDSON AVENUE, ROCHESTER, N. Y.
Головним бесідником буде адвокат Т. Свистун з Філадельфії.
Буде говорити також литовський бесідник.

Всі Братства і Товариства готуються до такого віча без ріжниці переконань. Не сміє бракувати межи нами ані одного, хто почуває себе Українцем, щоби не прийшов запротестувати перед світом проти Ляхів, котрі без підстави стріляють і вішають наших українських молодих студентів і селянських синів на Західній Україні.

Всі як один на ВІЧЕ 5-го лютого.

24,27 Вічевий Комітет.

ОДИНОКА
ПРЯМА ДОРОГА до СТАРОГО КРАЮ
Впрост до Гдині.
Вигідні пасажирські кораблі.
ПОЛОНІЯ, КОСТЮШКО, ПУЛАСКІ
Їдьте цими вигідними кораблями, на котрих дістанете домашню поживу в довільній скількости і першорядну обслугу в вашій рідній мові.
НАЙБЛИЖЧИЙ ВІДІЗД:
S. S. "PULASKI" FEBR. 24.
Звертайтесь до місцевих агентів, або пишіть до:
GDYNIA AMERICA LINE
(Formerly Baltic American Line)
89 BROAD STREET, NEW YORK, N. Y.
315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.
UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.
110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ
ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ.

Прийдіть ще нині на лікарські оглядини і вислухайте пояснень щодо вашої справи.
Научними методами я лікую успішно отсі недуги: Шкірні висипки, хронічні чиряки, нервові недуги, шлунок, кишкові й віддихові недуги, загальне ослаблення, нюрайтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм, горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок.
X-Рей екзамінація крови і хемічні спроби.
Вприскування сироватки і щеплінки.
ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.
DR. ZINS **110 EAST 16th ST. N. Y.**
медичний практик 25 літ. (межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).
ГОДИНИ: Денно від 9. рано до 8. веч.; неділі від від 9. рано до 4. попол.

AMERICAN BOOKS CONTAINING INFORMATION ABOUT UKRAINE REVIEWED IN THE UKRAINIAN BOOK COLUMN OF SVOBODA CAN NOW BE OBTAINED IN SVOBODA.

THE EUROPEAN HERITAGE, Watson Kirkconnell	$2.00
IMMIGRANT GIFTS TO THE AMERICAN LIFE, Allen H. Eaton, illustrated	3.00
RUSSIA: A SOCIAL HISTORY, D. S. Mirsky, illustrated	6.00
OUR LITTLE UKRAINIAN COUSIN, A. & C. Winlow (for juveniles) illustrated	1.00

Enclose money orders or checks with orders. Send to:
SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 11 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 9 до 10 рано.

НАГЛИЙ СУД.

(16)

Промова д-ра Старосольського.

Високий Наглий Суде!

Високий і Найвищий Суде, Суде, від якого рішення нема відклику, нема апеляції — Суде, який буде вже рішати цю справу в першій і останній інстанції, Суде, який має рішати про долю цих 4-ох людей, але Суде, якого рішення буде мати своє місце в факторіях тої кровю, болем, нещастям, любовю, ненавистю і великими змаганнями, пересиченої наскрізь землі.

Високий Суде! Інакше говориться до лави присяглих, інакше до фахових суддів. Там можна апелювати до почувань, можна бути нерічевим, натомісць до фахового судді, коли промовляється, промовляється виключно річево, виключно фактами і доказами. Маю цю недостачу, цю хибу, що не вмію промовляти до присяглих, але рівночасно з тим маю певність, що в тім спеціяльно випадку може з деякого боку щастям є, що промовляємо до фахових суддів, длятого, що не вирвані вони з коріння з отої землі і вони громадяни і переживають це все, що переживає ввесь край. Вони мають ті високі кваліфікації інтелекту і характеру, які позволяють їм дивитися і рішати виключно обєктивно і виключно розумом, який чейже не є тільки самою математикою, який є розумінням життя, тим розумом, який є розумінням цілого змісту дійсности. Сказав великий фільософ: „Вельтгешіхте іст Вельгеріхт" і навпаки, „Вельтгеріхт іст Вельгешіхте". Суд, а зокрема фаховий суд має і мусить мати можність обєктивно дивитися на річи, які є близькі, на річи, які кровю ще обтікають, так, як дивився на це з перспективи століть холодно, спокійно і розумом, тим великим розумом, котрий все бачить і все розуміє, цей фільософ. Розумом, який може не все простити, бо не все вільно судови простити, але який на всякий випадок не піде дальше, як наказує це припис закону. Оте глибоке розуміння життя і актуального моменту і тої струї, яка в безконечности за нами почалася і в безконечність насі веде і зветься воля історією. Це дає мені відвагу як першому, що маю промовляти в обороні цих хлопців.

Високий Суде! Хочу обговорити передусім одну справу, яка, не зважаючи на трагічний, глибоко трагічний свій перебіг, має велике значення, яка є чимсь несподіваним і не була обнята в тих авторів нападу на почту в Городку, як щось, що створив випадок — смерть бл. п. команданта Коята. Ця смерть є інкримінована мойому клієнтови Біласови.

В тім напрямі прошу о видання уневиннюючого вироку й уважаю, що маю повне право з таким апелем звернутися до вас. Маю право тому, що не тільки не достарчено ніяких доказів вини обвинуваченого, а навпаки, що всі докази, які могли в цій справі обтяжити, підперли оборону Біласа, що тої крови не він є винним, що до бл. п. команданта Коята не стріляв. Одинокими обтяженнями в тім напрямі були зізнання п. Слугоцького. І очевидно я не опорюю субєктивного його переконання про те, що Білас був тим, який стріляв до Коята, але, прошу Високого Трибуналу, це є тільки субєктивне переконання, оперте на конклюзіях, на висновках і в тім напрямі відкликуюся до памяти шановних Панів Суддів. Сказав Слугоцький: була темна ніч, світилася недалеко тільки одна ліхтарня у віддалі 20 кроків і що світло тої ліхтарні падало в очі обом представникам поліції і що оба, котрих вони стрінули, знаходилися в тіни, і ще мушу підкреслити, що не бачив п. Слугоцький ані блиску ані руху. В тій ситуації чи можна було бачити, що саме Білас стріляв до бл. п. Коята? І очевидно та вина Біласа тим одним зізнанням обтяжуючим не є стверджена, доказу в напрямі вини нема. Але зате є протидоказ. Зізнання свідка п. Коллера, який виразно стверджує, що почув 3 стріли, з яких третій міг бути тільки відголосом, але 2 чув виразно, і ми знаємо, що було їх тільки 2. Коли ж п. Коллер міг почислити і ствердити, що було їх найменше 2, внесок ясний звідси, що вони не могли впасти одночасно, особливо в тих акустичних умовинах, коли це відбувалося в коридорі. Стріли падали в перерві один по другім і так, що їх могло зловити ухо людини, людини, яка не була наставлена на це, щоби уважати, бо випадок прийшов несподівано і дійшов до свідомости тої людини так, що вона їх почислила. І врешті, Високий Суде, є в тім напрямі признання другого обвинуваченого, котрий з тим високо етичним підкладом в критичний момент сказав: не стріляв Білас, стріляв я. І не лишилося ані тіни можливости, що то стріляв Білас, що може Данилишин, його дядько, звязаний дуже сердечним почуванням, стягає його вину на себе. Тоді, Високий Суде, смію покликатися на ту внутрішню правдивість зізнань Біласа. Адже він признався до річей безмірно страшніших і юридично і морально більше обтяжуючих і однак не затаював нічого, бо говорив в тім наставленню психічним, коли не міг говорити неправди і думати про викруг. Був рішений на все, був вже без ніякої надії. В таких обставинах і в тім моменті Білас від самого початку аж до розправи і тут все казав, що в Глинній Наварії не стріляв, що підчас цілого нападу ані одного стрілу не віддав, тому прошу о ферования уневинниючого вироку щодо того уступу, де йому закидується вбивство бл. п. команданта Коята.

Високий Трибунале! Приступаю тепер до другої справи, в якій не звернуся з внеском уневинення. В справі тій мусить запасти рішення, що мій клієнт є винний. Це справа нападу на почту. В тій справі відносно мого клієнта все є виснене і мушу підкреслити акт обвинувачення, що він є тільки потвердженням його зізнань відносно того, що діялося підчас нападу на почту. **Отже є фактом, що Білас належав до ОУН. Є фактом, що дістав наказ їхати до Львова, є фактом, що сюди поїхав і що тут знайшовся серед інших подібних йому пізніших учасників нападу.** Є фактом, що в нападі брав участь, є фактом, що мав призначену ролю і її виконав. Але заходить тут цілий ряд облекшуючих обставин участи і значіння того, що робив підсудний Білас. Не буду повторяти всього; хочу тільки оспорити погляд і освітлення, яке дає тій власне ролі п. прокуратор. Каже п. прокуратор, що Данилишинови і Біласови доручено завдання забрати гроші, бо вони мали вже за собою минувшину, яка їх вище кваліфікувала до грабункових експропріяційних нападів, бо брали участь в попереднім нападі на почту в Трускавці. Я осмілюся сказати щось противного: що ролю, яку їм приділено, вказує саме на те, що були вони трактовані як люди найменше спосібні до того, що є терором, що є гвалтом, що виконується зі зброєю в руці, що вимагає евентуального виступу проти людського життя. Навпаки, з ролі, яка була призначена першому і другому обвинуваченому, виходить ясно, що була це роля, яка вимагає цілком інших кваліфікацій. Роля, яка вимагає певности, щоби той, кому буде вона доручена, її виповнить і виповнить абсолютно чесно.

(Дальше буде)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

На визвольну боротьбу.

Відділ 18 ОДВУ, імени Головінського, вислав через Обєднання $100 на визвольну боротьбу.

Г. Яків, касієр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.

На Край.

Листопадове Свято проголошення української незалежної державности на західних землях України відбулося в нашій громаді 4-го грудня. Підчас свята зібрано на інвалідів $15.34; на Рідну Школу $3.30. — Разом $18.64.

Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

о. М. Данилович.

ФІНІКСВІЛ, ПА.

На Рідний Край.

З нагоди Листопадового Свята переслано через Обєднання $7.71 на інвалідів. Гроші зібрані були в українській греко-католицькій церкві підчас панахиди, котру відправив місцевий парох о. Г. Кульчицький.

Жертви зложили: пані П. Падсобінська, І. Ломничук, М. Матковський і Д. Грабовський по $1.00; В. Семола 50 ц.; дрібними датками $3.21. — Разом зібрано $7.71.

Крім того о. Григорій Кульчицький передав на „Рідну Школу" $25 замісць вінця на могилу бл. п. д-ра В. Сімеовича.

На призначені цілі через Обєднання вислано $32.71.

Дмитро Грабовський.

ЛОРЕЙН, ОГАЙО.

Жертви на Рідний Край.

Парох з Лорейн, о. І. Палій, переслав через Обєднання на Рідний Край $25. Гроші зібрано так: підчас панахиди з нагоди Листопадових Днів у церкві св. Володимира в Лорейн, О., зібрано $4; в салі засідань з нагоди злуки двох відділів У. Н. Союза, 34 і 128, що святкували 27. листопада Листопадове Свято, зібрано $10; в Лейквуд, О., підчас панахиди 20. листопада по поляглих героях Української Армії зібрано $11.

Перші дві збірки призначено на боєвий Фонд, а останню, в сумі $11, на інвалідів Української Армії.

о. Іван Палій.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АЛЕНТАВН, ПА.

Протестаційне Віче.

Заходом Українсько-Американського Горожанського Клюбу в Алентавни, Па., відбулося тут дня 15 січня протестаційне віче проти ляцького терору на українських землях під окупацією Польщі. Того самого дня тутешній парох, о. П. Середа, відправив при кінці Служби Божої панахиду за тих молодих борців, котрі перед самим латинським Різдвом повисли на польській шибениці. Церковний хор під управою п. Д. Стецика відспівав сумно „Вічную Память", а нарід приклякнув на коліна і молився, щоб новонародженний Месія, котрий переніс такісамі муки, як їх переносить український народ, дав витревалости і побіди в нерівній боротьбі нашим героям до здобуття української держави.

В годині третій пополудни заповнилася Українська Галя місцевими й околичними громадянами, як з Нортгемптон, Ормрод, Бетлегем і інші. Кромі старших мущин і жінок прибуло на віче багато дорастаючої молодіжи, котра чимраз більше зачинає інтересуватися українським життям в старім краю.

Віче відкрив о. П. Середа, пояснюючи його ціль і привитав прибувших гостей і бесідників. Відтак хор „Бояна" під диригентурою п. Д. Стецика відспівав відповідні до цього свята три пісні: „Ви жертвою в бою нерівнім лягли", „Кровава луна" і „За Україну".

Предсідатель Укр.-Амер. Гор. Клюбу п. Олекса Колодій обняв провід віча і покликав двох секретарів: Миколу Фартуха і Василя Гришка.

Першим бесідником був п. Теодор Свистун, адвокат з Филадельфії, котрий в одногодинім рефераті зясував присутнім положення Українців під окупацією большевиків, а відтак під Польщею. Обидва наші вороги однакові, як Москаль так і Лях. Коли не можуть дати собі ради з українським народом арештами, тортурами, розстрілами і шибеницями — тоді предкладають угоду і лапають на ту вудку на Великій Україні „хитрих малоросів", а в Галичині хрунів. Наше лихо не втім, що нас вороги тиснуть, але в тім, що такі вироди помагають нашим ворогам. Однак загал Українців тримається добре, особливо молодіж жертвує своє життя і не піде на компроміс за ніякі обіцянки. На місце поляглих повстануть нові кадри і поти не спічнуть, поки не виборють свою незалежну державу.

Другим бесідником був о. д-р В. Клодницький з Нортгемптону. Він підсумував той поступ нашого народа, який він запримітив, будучи кількома наворотами в Галичині. Вказав про розвиток українських кооператив, котрі перевищають вивинувані урядом польські торговлі. Підчеркнув жертвенність нашого народа на Рідну Школу і на інші установи. Згадав про упадок мазурської кольонізації на українських землях. Сказав про те, що спонукало еп. Хомишина видати пастирський лист, наклюкучий ід льояльности для Польщі. Хомишин уважав те бизнесовою справою, на якій сам ошукався, бо Поляки використали пастирський лист на шкоду Українців, але епископови в бизнесі не помогли. Угодовщина захопила справді деяких „дядьків" на теплих посадах, але вони боються виходити з нею між люди, бо селяни і молода генерація інтелігенції є проти угоди і переслідує всяких хрунів і угодовців. Згадав, з яких народів складається польська держава, скільки в ній невдоволених Українців, Німців, Білорусів, Жидів, а хочби і самих польських селян. На випадок якоїсь заверухи Польща розлетиться, як розлетілась Австрія, а ми, матимемо тоді нагоду відбудувати свою українську державу. Відтак звернувся о. д-р Клодницький до присутної молодіжи в англійській мові заохочував її до поширювання українського імени, української історії і географії між Американцями.

Професор біольоґії в Темпел Юніверсіті, І. Рибачок з Филаделфії, відчитав резолюції в англійській мові, в котрій описано страшні знущання і переслідування українського народа під окупацією Польщі, з поданням фактів і дат. Резолюції зістали одноголосно приняті всіми присутніми. Їх мають вислати до Ліги Націй, до секретаря стейту Злучених Держав, до польського амбасадора у Вашингтоні, до міністрів заграничних справ: Англії, Японії, Італії і Франції.

Вкінци забрав слово бувший старшина УГА, п. Теодор Федусь з Клифтон Гайтс, Н. Дж., і пояснив присутним ціль і завдання тайної Української Військової Організації.

На покриття коштів віча і на посилку резолюцій, з тим, що оставшу суму має вислатися на УВО через „Обєднання", зложили присутні слідуючі датки:

По $1.00; о. Петро Середа, Олекса Колодій, Василь Гришко, Петро Яремчук, Олекса Попик, Василь Климань, Ілько Климань, Дмитро Рудакевич, Стефан Мешко, Роман Бойко, Стефан Сідловський, Максим Паращак, Василь Атаманюк, Михайло Заблоцький, Олена Хома, пані Клодницька; о. д-р В. Клодницький $1.12; по 50 ц.: Павло Лагоцький, Анна Касич, Микола Антонюк, Лука Демчук, Стефан Ковалишин, Анна Сива, Захарій Гуцайлюк, Іван Заяць, Текля Король, Данило Стецик, Михайло Кобінець, Ксеня Савечко, Василь Андрусишин, Іван Жеребецький, Андрій Цапко, Теодор Савчук, Іван Карпович, Ева Брянка, Микола Коченаш. Дрібними датками (понижче 50 ц.) $18.94. Разом $45.56.

По відспіванню „Ще не вмерла Україна" і „Не пора Москалеви, Ляхови служить" закінчено віче. Перебіг віча подано до місцевих англійських часописів.

Василь Гришко.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВДОВЕЦЬ пошукує молодої женщини до заряду дому. Голоситися: **Nick Zabych, 1016 Walnut St., Farrell, Pa.** 23-4

НА ПРОДАЖ РЕСТОРАН з усіми уладженнями.
412 E. 6th ST., NEW YORK CITY. 19-4

НОВИНА
ЖЕНЩИНИ І МУЖЧИНИ!
Як ви без роботи, або заробляєте замало, а хочете поправити свою будучність, пришліть 3 ц. марку, а ми вам вишлемо всі інформації. 24-33
GREEN LITE LABORATORY, NORTHAMPTON, PA.

ВИПРОДАЖ. З нагоди перерібки заднього склепу Сурми на „Бродкестінг Стацію" випродується старші і трошки ужиівані радія і фонографи по дуже дешевій ціні. За 2 доляри можете дістати фонограф а за 5 долярів радіо з кабінетом. Зайдіть подивитися. Передавання програми просто зі склепу Сурми почнеться в лютім.
SURMA BOOK and MUSIC CO., Inc.
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

HERMAN TURKEL
АДВОКАТ
51 CHAMBERS ST., NEW YORK, N. Y.
Я говорю по українськи.

ДОБРА НАГОДА.
На продаж ФАРМА 198 акрів: 125 акрів є чистої землі без каміння; добрий сад і ліс; ріка перепливає через фарму; дім на 10 кімнат; 1 миля до стейтової дороги, близько міста; добрі фармерські будинки і вся фармерська машинерія; 10 коров, 2 коні, кури, 350 бушлів збіжа; школа на фармі. Ціна $4,000. Готівки вимагається $1,500.
Маємо також інші фарми з бизнесами (наприклад газолінові стації) і без бизнесів. Маємо на продаж доми в ріжних околицях, гросерні, бучерні, кенді стори і т. д. 22-3
По ближчі інформації голоситись до:
S. PALAMAR,
409 E. 6th Street, New York City.
Tel.: Orchard 4-2764.

ПОВІДОМЛЕННЯ.
Д-р Н. Я. МИХАЛЕНКО
УКР. ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР, ПЕРЕНІС СВІЙ ОФІС З ФИЛАДЕЛФІЇ ДО КЛІВЛЕНД, О. під число 3015 W. 14th Street, CLEVELAND, OHIO.
Tel. ATlantic 3929.

ХТО ХОЧЕ КУПИТИ ЯКУ РЕАЛЬНІСТЬ
хай зголоситься до нашого бюра. Ми маємо на продаж доми в ріжних околицях, гросерні, бучерні, кенді-стори, всі по дешевих цінах.
Обезпечуємо від огня доми, склепи, автомобілі і т. д.
Висилаємо гроші в долярах до всіх частей світа.
Нотаріяльне бюро переправаджує старокраєві справи.
Виробляємо правосильні контракти купна-продажі.
Можете голоситися до нашого бюра устно або письменно. 276
INTERNATIONAL EXCHANGE CO.,
30 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
(між 2-гою і 3-тою Евеню, близько гр.-катол. церкви).
Tel. Drydock 4-1402.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(57)

Тарзан звернувся до шейка. „Ти не прийшов сюди для торговлі. Ти прийшов сюди, щоб знайти таємниче місто, щоб обікрасти його, заграбити його багацтва й забрати в неволю його жіноцтво". „Це неправда!" — відповів шейк. „Хто тобі сказав таку нісенітницю?" „Мені це розповів Араб на імя Цейд. Він розповів мені, як тебе хотіли вбити, а вину зложити на нього!" Атея чула слова Тарзана й була вражена нмим та зрадіна, що її Цейд живий.

Ібн Джед підняв брови й тяжко задумався. Видно було, що слова Тарзана зробили на нього враження. Фад старався відвернутись геть і заховати своє обличе, на якому відбився неспокій. „Я прийду до тебе ще раз, хоч і знаю, що ти хочеш вбити мене. Та коли прийдуть мої Вазири, ти будеш змушений лишити цей край і вернутися до себе в пустиню. Ібн Джед почав зовсім викручуватися, що він заблукався в джунглях і буде радий Вазирам, які виведуть його звідси.

„Ми з усіх сторін оточені дикунами Гала й кождого часу сподіваємося їх нападу на нас", говорив шейк, вдаючи засмученого й заклопотаного цим. „Завтра ранком ти вирушеш назад до себе в пустиню!" — сказав рішучо Тарзан, не зважаючи на всі викрути шейка. „Між іншим дайте мені місце для спання, але не думайте вбити мене". „Тобі нема чого боятися", відповів шейк, а потім, звертаючись до дівчат, наказав приготовити Тарзанови намет.

Біля намету Ібн Джеда жінки розпиняли маленьке шатро для Тарзана. Гірфа вернулася до свого намету, лишивши біля Тарзана свої дівчата, щоб далі поралися. Між ними була й Атея. Вона вибрала вдучну хвилину й почала розпитувати Тарзана про свого Цейда. Тарзан розповів їй пригоди з Цейдом, про які він знав, і запевнив її, що він знаходиться в безпеці й при добрім здоровлю. Тарзан пробіцяв, що вона скоро побачить Цейда. Атея з вдячности поцілувала руку Тарзана.